

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — — — — — 3 frt — kr.
Félévre — — — — — 1 frt 50 kr.
Negyedévre — — — — — — frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 2 frt.

Felelős szerkesztő:

Dr. BUZA SÁNDOR.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők. (Deák-tér 29. sz.)
Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.

A lap megjelenik minden kedden.

Világosság.

A szelid Pünkösöd nyájas verőfényével önti el az ébredő természetet s a lelki ujjászületés fenséges titkait magyarázza az emberiségnek.

Benső áhitattal borulunk le a Mindenható előtt, ki csodás módon szállott alá, hogy felnyissa az üdvösség kapuját a sötétben tévelygő lelkeknek, hogy meghívja őket ama nagyszerű lakomához, melyből aki eszik, annak örök élete leszen.

És az emberek e kiáradó fény forrása felé vágyón siettek; — hallgatták az igéket, melyek egy ismeretlen öröklét rejtelmeit fejtegették s hinni kezdték a kereszténység nagy eszméjében.

Ezen eszmének közkinésé való tétele azonban az apostolok örökségévé lett, kiket a Szentlélek Pünkösöd ünnepén tüzes nyelvek alakjában csodás módon megihletett, megerősített s világra szóló missiójukra képesekké avatott.

Jézus szent vallásának tanítványai, szívükben a keresztény erkölcsannak az egész világot átölelő szeretetével, lelkükben a keresztény civilizáció világhódító varázs hatalmával utnak indultak s égi missiójukat szóval, tettel és vérrel, ha kellett,

szent tökéletességgel megoldották.

Ime, Pünkösöd ünnepnek nagy jelentősége! Ekkor gyult ki az evangélium magasztos fénye, vakító ragyogásu napja. Ekkor kezdé meg diadal-utját Jézus tanainak mindenható ereje, megtermékenyítve az elméket, felemelve, meggyújtva az eddig sivár közönyösségű lelkeket s figyelmeztetve égi rendeltetésére, hivatására, végeztéljára azt az embert, ki eddig csak az érzéki vágyak, a mindent átható hiúság, eszmezavar, az anyagiság és csak a fényes földi pályafutás rögeihez lánczoló, alantjáró gondoskodásnak rabszolgája vala.

A kereszténység világátalakító működését nem kicsinyelheti, aki előtt nem ismeretlenek az emberi művelődés történetének évkönyvei.

Hiszen főleg az erkölcsi és társadalmi világ mélyére leszállva, látjuk igazán, hogy az isteni élet szétáradása, mint emelé, tisztítá, magasztítá az emberi életet. Ezt tagadni nem lehet. Jézus Krisztus alig jelent meg, a természetes erények megerősödtek, az erkölcsök megszilárdultak, a törvények átalakultak, és szemben a korrallal és az emberi szenvedélyekkel mindenütt egy csendes és békés, de nagy egyetemes haladó ujjászületés első csirái mutatkoztak.

A mai műveltség fáradságos és nagyszerű kifejlődéséről köteteket lehetne írni. Mindenki tudja, hogy a tudományokat a katolikus szellem, a kereszténység hatalmas szelleme teremtette. Kopernikus, Kepler, Newton, kik az égi testek törvényeit kutatták, — Descart, Leibnitz, kik a mennyiségtan, filozófia terén jeleskedtek, — Cuvier, Ampère, Beaumont Illés, kik megalkották a földtant: nem-e a keresztény katolikus szellem emlőin nőtték nagygyá, nem ennek tanai ihlették őket?

S az értelmi világ ama részében, mely a kereszténységben csak másodrendű kérdés lehetett: az irodalomban, nem lövelt-e új fény sugar az emberi szellemre? Igaz, nincsen Homerünk, Vergilünk, de van Danténk, Tassónk, Miltonunk, van Corneilünk, Racinünk, Raphaelünk, Michel-Angelónk, Rubensunk, Rembrandtunk.

De bár a keresztény katolikus vallás hatásai páratlan fényben, utolérhetetlen magasságban ragyognak, s fenséges műveltséget teremtettek, Jézus mindenk felett azért jött, hogy elhozza az isteni életet a világnak. Lelkeket, csakis lelkeket keresett; lelkeket, kik vele egyesüljenek, kiket ama magaslatra emeljen, hogy mint ő maga, Istennek magá-

TÁRCZA.

Pünkösöd ünnepén.

Plros Pünkösöd napja van,
Ünnepel a föld s ég;
Virágillat, örömdal
A léget betölték,
Üde élet pezsdül át
Bérezzen rétvirányon —
... Ifju fekszik átlótt szívvel
A halottas ágyon.

Kongva bong a nagy harang,
Telve már a templom,
Zeng az ének lelkesen
Tiszta, gyermek-ajkon:
Jójj, vigasztaló Urunk,
Szállj a bús szivekbe! —
... Édes anya fel-fel jajdul
Gyermekeit ölelve.

Mélán bűg az orgona,
Mint tenger moraja,
Ugy-ugy elring esöndesen,
A templom hajója.
Jójj, tanácsnak Istene,
Fényt deríts eléje!

... Megtört férfi néz, merőn néz ...
Oda már reménye.

Áhitatban ég a szív,
Arczra ül a lélek
Elmerengve ihletén
Gyujtó szent beszédnek:
Kegy galambja szállj közénk!
Jójj, te szent erősség! —
... Kis szobában kin-tusát viv
A nyomor s a kétség.

Véget ér az ünnepély
A nép szerteszed,
Sziveikben visszazeng:
Jójj el, oh Szentlélek! —
... Ajtó nyilik és belép az
Énekes leányka
Bús szülőik remény-mosolylyal
Ráborulnak áldva.

Kiterítve a fiu
Asztalán a gyásznak,
Most te légy leányka majd
Mindene a háznak!
Édes anyja felzokog,
Atyja nem szól mit sem,
Csak a leányka sug imázva:
Jójj, Szentlélek Isten!

Római emlékek.

Az utcák az olasz élet ezerféle érdekességének szemléletével kínálkoztak; a muzeumokban az alkotó művészet remekait csodálhattam; a templomok elébem tárták másfélezredév keresztény emlékeit: azért én mégis oly szívesen töltöttem órákat benned: „Forum romanum.” Itt mentve voltam az utcai alkalmatlankodóktól; nem taszigáltak, mint a muzeumokban; nem sértette füleimet profán szaladgálás, mint a templomokban. Egészen neked szentelhettem magamat.

Pedig mi vagy te most már?

Sirból kiásott csontváz. Szomoru romja az egykori dicsőségnek. Törött oszlopok, félig meglevő diadalívek, épület maradványok láthatók itten mindössze.

De ezek a szerte heverő romok itt nem közönséges kövekből állanak. A mult időknek sirjából feljaro szelleme lakja mind egyikét, mely ellenállhatlan erővel ragadja meg a szemlélő lelkét s elhőpül vele rég le-tűnt korok dicső világába.

Lelki szemeim előtt minczen megváltozik: a tört oszlopokra tető borul, a diadalívek visszanyerik márvány és aranyburkolatukat, a pogány istenek templomai ifju

nak életét éljék a földön. S mikor már minden gyöngy össze lesz gyűjtve, minden lélek megszentelve és Jézus Krisztus teste teljes lesz, a világ véget ér. A megpróbáltatásban megtisztult teremtés visszatér az örökkévalóságba, honnét származott.

Akkor kezdődik az utolsó világ, melynek vége nem lesz többé: a dicsőség világa. *Dr. Fechtel J.*

Néhány vonás Szatmár szab. kir. város modern képéből.

Ujabb időben sok családban divatozik az a szokás, hogy a gyermekekről elég rövid időközökben fotografiákat készítenek. Idővel nagyon érdekes ezeket a képeket végig tekinteni és szemlélni a fokozatos fejlődést. Az ilyen fotografiákat nem pótolja tökéletesen sem a hű emlékezet, sem az élénk képzelet; mert az idő mindig törül egyes vonásokat, melyeknek hiánya a kép élénkségét esökkenti. Utoljára csak az általános körvonalak maradnak meg, azok is csak halvány vonásokban. Amennyire érdekes a család tagjairól különböző időkben készített fotografiák szemlélete, éppen olyan érdekes volna egy haladásnak indult város fejlődési fokozatát feltüntető képek bírása és szemlélete.

Ma már a tudomány emberei lehetőleg minden téren sürgetik a szemléltetést, mert meg vannak róla győződve, hogy a szemléletek eszközlik a legélénkebb és legtartósabb benyomást. Kár, hogy a fotografálás mesterségét előbb fel nem találták, mennyire megkönnyítenék a képek a monografiák íróinak munkáját és mily élénkséget kölcsönöznének ezek a leírásnak!

Aki egy-két évtizeddel előbb ismerte Szatmár szab. kir. város képét és látja ma, az — ha elfogulatlanul akar itélni — kénytelen bevallani, hogy Szatmár sok tekintetben nagyot haladt ez idő alatt. Fekvése — eltekintve attól, hogy folyó vize van — nem mondható kedvezőnek; mert a talajviznek nincs természetes lefolyása a város területé-

pompájukban hirdetik a római nép nagyságát.

Ráismerek mindenre, ami körülöttem van.

Mintegy ködfátyolkép gyanánt vonulnak föl s tűnnek el előttem a mult idők drámáinak nagy jelenetei.

Elöttem van a „Via sacra.“ Diadalmenet vonul rajta végig. Borostyán koszorúval diszitett győzelmes hadvezér ül a hat fehér ló által vont kocsin. Elötte lépdelnek hosszú sorban a magistratusok, senatorok és áldozati állatok vezető ifjak; ezeket nehéz társzekerek követik gazdag zsákmánnyal megrakva; utánuk legyőzött népek lánczra vert királyai és hadvezérei haladnak félelmes dühhel, mint a puszták megbilincselte tigrisei. A merre a szem ellát, mindenütt ujjongó néptömeg fogja őket körül, éltetik a győzelmes hadvezért, ki új dicsőséget hozott hazájára. Ő örömtől ittasan ül arannyal s elefánt csonttal ékesített kocsiján s míg tekintetét a körülötte hullámzó néptömegen legetteti, észre sem látszik venni a háta mögött álló rabszolgát, ki feje fölé aranykoronát tartva folyton fülébe sugja: „Ne feledd, hogy ember vagy!“

Balra tölem van Vesta temploma s papnőinek fényes lakása, melynek tiszta cellái s arnyas kertjei a férfi világ előtt örökké zárva vannak. Most vonulnak hosszú sorban az istennő templomához, hogy kötelességük-

ről s éppen ezért nagyon is alkalmas a város medencéje moesarak képződésére. Ezt még elősegíti az a körülmény is, hogy a Szamos egyik régi medre keresztül vonul a városon. Ennek a medernek utját mindenütt alacsony fekvés jelzi.

Ily körülmények között meg van nehezítve az utcáknak műzülés szerint való rendezése, nem különben az egészségügyi viszonyok kedvezővé tétele, ugyszintén üdülő helyek alakítása. Eme nehézségek dacára is sok előnyös változtatás történt Szatmár város képén két évtized alatt.

Ki hitte volna ezelőtt 25 évvel, hogy az a ronda téglavetőhely a lövőkert szomszédságában néhány év múlva kellemes üdülőhelyül fog szolgálni Szatmár város közönségének? Ma sokan hálás kegyelettel gondolnak arra a nemes szívű, ifju kedélyű férfura, akinek finom izlése, szakszerű tudománya és páratlan buzgósága átvarázsolta a piszkos gödröket és moesarakat nagyon esekély költséggel egy pompás kertté, mely a városon kívül egyedül nyujt szórakozást a szabadba vágyó közönségnek.

Aki egykoron Szatmár városnak fejlődéstörténetét meg fogja írni, az babérkoszorút fog illeszteni Kiss Gedeon városi főkapitány ur homlokára; mert az ő nevéhez fűződik az ugynevezett Kossuth-kert megalapítása és mintaszerű berendezése. Ő volt az a bűvész, aki ugyszólván semmiből alakított ilyen kedves szórakozási helyet a közönségnek. Ha semmi egyebet nem tett volna a főkapitány ur a város érdekében, mint azt, hogy egy szép kertet alkotott a városnak, már ez maga megérdemli, hogy márványtábla hirdesse emlékét az utókornak s a jelen kor hálás szívvel tekintsen becses személyére. Szatmáron tizszeres értéke van minden fának, minden bokornak; mert itt nincs hová menekülni a nyári por és hőség elől. A városi erdő és a szőlőhegy sokkal messzebb vannak a várostól, hogy sem azokat a közönség felkereshetné. Annál becsesebb tehát, ha a város mellett találhatunk üdülőhelyet. Éppen ilyen becsesek azok a fa-sorok, melyek különböző utcákon az épü-

höz hiven éleszsék az örök tüzet, a hazafiság jelképét. Fehér öltönyük méltán jelzi szívök tisztaságát s a biborköpeny szereteteket az üldözöttek iránt. Az arra vonuló magistratusok licitorai tiszteletteljesen hajtják meg vesszőnyalábjaikat előttük s ők szerényen s mégis méltósággal viszonzózzák a minden oldalról nyilvánuló köszöntéseket.

Eiöttem van Julius Caesar temploma, mely azon helyen épült, hol a nagy lélek porhüvelyé kiterített s megégettett. Mintha látnám a herkulési termetű Antoniust a szószékről barátja fölött parentálni. Mig Caesart isteníti, a gyikosokat képmutatón kimélve említi.

Óvatosan, fortélylyal keresi a rést, melyen a nép szívéhez férhet. S midőn a részvét felébresztése által ahoz utat talált, magasra szítja a gyűlölet lángjait Brutus iránt. Mintha látnám, hogy viharos tengerként mint forrong a nép, miután a legyilkolt hős tátongó sebeit meglátta s végrendeletét meghallgatta. Pár percz múlva rögtönzött máglyán égnek a nagy halott földi maradványai s a lángok körül több ezer torokból hangzik a fenyegető kiáltás: „Vesszen Brutus és Cassius!“

A curia oszlopesarnokait látom. Carthagói előkelők kíséretében most vonul be oda a fogoly Cato. A senatorok, meganyian fejedelmi alakok ünnepies csendben fogadják.

letek előtt végig huzódnak s a járó-kelő közönségnek a tikkasztó hőségben árnyékot és éltető levegőt nyujtanak. Ezek is ujabb keletűek és az esti szellőben az említett főkapitány ur érdemeiről suttognak.

Távolról sem akarok ezzel hizelegni a főkapitány urnak, hisz erre egyáltalán nincs okom; mert én ezzel a derék urral soha semminemű összeköttetésben nem voltam, nem vagyok s az eddigiek után itélve valószínűleg nem is leszek; ha tehát mégis hangoztatom az ő dicséretét, teszem ezt azért, mert úgy vagyok meggyőződve, hogy ezekről a dolgokról az igazság és méltányosság megsértése nélkül másképen beszélni, vagy írni nem lehet. Ez mindössze a tisztelet és elismerés szerény adója, melyet a becsületes munkában megőszült ember nagyon is megérdemel.

Nagy haladást mutat Szatmár ujabb időben az építkezések terén is. Ugy a város mint egyesek impozáns épületek által emelik Szatmár szépségét. Az idén oly nagy mérvet öltött az építkezés, hogy a téglahiány miatt több helyen napokon át szünetel a munka, pedig az új körkemence is erősen dolgozik. Ha ez az arány az építkezéseknél megmarad még néhány évig, akkor egészen megváltozik Szatmár képe, még pedig nagyon előnyösen.

A villamos világítás, valamint a beton és aszfalt-járók szintén ékes bizonyítékait képezik Szatmár haladásának. Különösen a villamos világítás fényes vonását képezi a város kultur-történeti képének. Nagy kár azonban, hogy a vezetőkek jobbra póznák on vannak kifeszítve, melyek mig egyrészt sértik a szemet, ugy másrészt romlásnak vannak kitéve mind a drótok, mind a póznák. Az a 33 percent költség-többlet, — annyival többé kerültek volna a föld alatti kábelek — nagyon is előnyös befektetést képezett volna; mert így el lett volna kerülve a javítás szükségessége ugyszólván majdnem mindenkorra, és ez a berendezés tökéletesen megfelelt volna a szépsézetű kivánalmaknak is, mig a mostani alakjában költséges lesz a vezetőkek jó kar-

„Atyák“ — szólal meg az érkezett — „gyalázatokat, hogy nem halhattam meg hősileg a csatamezőn, hanem fogolyá lettem, a carthagói tanács azzal tetézi, hogy követül küld színetek elé. Általam és nyomorult életem árán akar békét nyerni tőletek. De én az istenekre kérlek titeket, ne nyujtsatok kiváltásom által rossz példát az ifjaknak, hogy fogságba jutva megszabadulhatnak; ne szalasszátok el a legjobb alkalmat, hogy az elgyöngült ellenséget semmivé tegyétek! Hagyjatok engem veszni s tegyétek nagygyá a hazát!“ E szavakra kívülről női kétségbeesett sikoltás s több gyermek fájdalmas zokogása hallatszik be; a senatorok ősz szempilláira könnyesepek ülnek, arcizmaik kínosan rángatóznak, többen kérdőleg emelik a hajthatatlan férfi felé kezeiket: de ő mind erre mitsem ügyelve indítványának megoklásába kezd. Vita keletkezik. A senatus határoz. Cato mint fogoly tér vissza Carthagóba a biztos halálba.

A Concordia és Castor templomok varázsolódnak elém, a senatus gyűlés helyei. Cicerót hallom szónokolni. Ajkairól mézédésen folyik a szó, de ha akarja, a menydörgést véled hallani s Jupiter villámait látod előtörni szemeiből. Mint az ár, ragad magával szónoklatának hatalma. Kezében tartja a sziveket s tetszése szerint formálja, mint a viaszt.

ban tartása. Ami tartós, állandó, az sohasem drága. Különbözik az a hír van elterjedve, hogy lassankint, az egész vezeték-hálózat földalatti kábelekkélesz kicserélve s ez a hír nagy vigasztalásul szolgál.

Ahol a villamosságnak oly fényes volt a bevonulása, mint Szatmáron, ott nem hiányozhatott már sokáig a telefon sem; hiszen ez bizonyos tekintetben koronáját képezi a villamos erő alkalmazásának. Követte is csakhamar Ferenczy János tűzoltó főparancsnok ur buzgólkodása folytán a telefon a villamos világítást, mint az árnyék az alakot. Működik is már a telefon katonai, rendőri és tűzoltói szolgálatban. Remélhetőleg ez csak magvát képezi egy későbbben felállítandó nagyobb terjedelmű telefon-hálózatnak.

Volt alkalom a tűzoltó őrtanyán látni a centrum berendezését. A készülékek teljesen kifogástalanul működnek s az Egger czég dicséretére legyen mondva, nagyon szolid szerkezetűek, melyek minden valószínűség szerint nem egyhamar szorulnak javításra. Ferenczy János ur helyes gyakorlati érzéke és a kezelésben való ügyes vezetése elég garanciát látszanak nyújtani arra nézve, hogy a készülékek sok ideig biztosan fognak működni. **P.**

Lássunk tehát tisztán.

XI.

Ismertem egy embert. Nem sokat tanult, de volt vallása, szorgalmasan dolgozott, szomszédjaival békében élt, a mi kicsit keresett, nem hordta a koresmába. Gyermekeit a maga egyszerű körülményei szerint becsülettel fölnevelte. Megöregedett, meghalt. A végzettség alkalmával mindenki jót mondott róla. Itt-ott egyes tévedéseit a jószívűek megettették, jó tulajdonait kiemelték. Különösen azt hangsúlyozták, hogy jó családapa s jó szomszéd volt. Ilyen az emberek tömege. Emlékek egy pár évnél tovább alig marad fenn. De e két tulajdon: jó családapa s jó szomszéd volt, már elég arra, hogy az emberek tisztelettel emlékezzenek meg róla.

Eredeti pompájában látom a Capitoli-umot, Saturnus, Vespasianus templomát, a Basilica Juliát, a római hatalom megannyi emléket.

Sötétben emelkedik föl mellettem a Palatinus hegye. Elvonul lelki szemem előtt megannyi alakjában: Romulus szalma fedelű viskóitól kezdve Nero aranyházáig. Képzetelemben ismét megelevenül a táj: előteremnek Jupiter ősi templomai és a palota sorok, biborszegélyű ruhába öltözött előkelők, fehér tógás polgárok, marezona kinézésű katonák s könyelmű szolgák csoportjai járnak föl és alá. Nero palotájából a vidámság hangos zaja tör elő: saját szerzeményű gyarló verseit olvassa föl s szolgái környezete megtapsolja minden sorát. Éppen Odisszus kalandjait meséli, döcögő distichonokban mondva el, mint pusztultak el lassankint hajói, midőn egyszerre egy ötletszerű gondolat villanása látszik a zsarnoki szemekben, mire bosszú kéréssel távozik hallgatóitól s a szomszéd terembe megy.

— Aquileius! — szólítja meg az ott örökös tisztet — „tudom már a módját, mint küldhetem alá anyámat legkönnyebben az Oreusba.“

Az edzett harczi elhalványodik.

— Tudod azt, hogy Bajaebe szándékozik menni. Át kell mennie egy tavon. Te az

Icarus neve azonban már szájról-szájra jár. Egyik könyv átadja a másiknak. Mert az a bolond ötlete támadt, hogy magának viasszal szárnyakat csináljon. Csinált is, repült is, de bele veszett a tengerbe. Ez az ötlete volt a halála, de egyuttal fenn is tartotta a nevét örök időkre. Ezt az örökéletet az biztosította Icarusnak, hogy az utódok lássák, hogy viasszal repülni nem lehet.

Azonban akadt egy más ember, a ki nem a madarak repülése szerint irányozta vágyait, de itt maradt a földön s véletlenül azt látta meg, hogy miféle ügyes mester az a pók, hogy ereszti magából a szálakat s ezekből a szálakból milyen sajtóságos tanyát tud magának csinálni. Ez az ember beállott a pók tanítványának s ennek az embarnek ebből az egyszerű okosságából az lett, hogy van kapezánk, harisnyánk. A gavallér esinos közelőkkel, a delnő pedig drága esipkéekkel kényeskedik.

Az ember már régen tudta, hogy ha a kezeit összedörzsöli, melegebb lesz. Rakott is tüzet ezen a az alapon. Azután átment a kovára és taplóra s kénygyertyára. A gyufát pedig nem is olyan régen találták fel, holott ez is a dörzsölés törvényén alapszik. S most miután mindenem túl vagyunk, úgy pattantjuk gyufáinkat látogató barátaink előtt, mint ha az az érdem, hogy e gyufával szivarra gyujthatunk, a mienk volna. Pedig csak egy krajezarunkba került. Ilyen a világ!

S ha Watt észre nem veszi, hogy a fedő mozog, vajjon mit csináltak volna Trevithik meg Stephenson? S ha Stephenson nem lett volna, arathatott volna-e a mi Barossunk annyi dicsőséget az ő zónájával? Hány ember forgolódott már Watt előtt is a konyhán s ennyi temérdek ember közül egyetlenegy ember se tudta észrevenni, hogy a fedő mozog. S talán még Wattnak sem jutott eszébe, s a fedő, esupor, tűz és víz nélkül még ő sem tudta volna észre venni, hogy a fedő mozog.

Az egyik fölfedezi az agyagot, a másik, talán egy gyermek, mikor játszik, fölereszti vízzel, mint a hogy az esőtől látta, s gyur belőle valamit. A harmadik kiégeti, a negye-

indulás előtt átfurol hajóját, de úgy, hogy csupán a tó közepén merüljön el. Eleteddel számolsz a titokról és a terv sikeréről.

— Caesar! — válaszol a tiszt halott halványan, de férfias szíiádsággal — Én megbántam, hogy eddig is bele egyezést színeltem. — Anyád jótevőm, én őt meg nem ölhetem. Gondold meg isteni Caesar, hogy annak halálát akarod, ki neked az életet adta! Nem nem... inkább meghalok.

— Nyomorult! Habozol? Nem tudod-e, hogy Saturnus fölfalta saját fiait? Miért ne veszihetném én el anyámat? És nem magad mondtad-e, mint sokak véleményét, hogy mindaddig én nem uralkodhatam, míg anyámat el nem teszem láb alól?

— Azok éppen oly embertelenek voltak mint én, midőn egy pillanatra is színeltem, hogy tervedbe beleegyezem.

— Halj meg hát hitszegő! — kiált Nero. Elő Rufus! Döfd ennek szívébe törődöt!

A szolga készséggel engedelmeskedett.

Alig mult el egy negyed óra, már Nero bent volt udvarlói között s oly kedvesen társalgott, mintha közben semmi sem történt volna. Majd elővette lantját s mig ujjaival annak hurjait végig pengette, mondá:

— Barátaim! Ha isteni ősemnek, Oe-

dik, hogy a vizet át ne ereszsze, mázzal vonja be. Így készül a tányér, a fazék. S midőn ez századokon ide fejlődött, a fazekas dicsekszik vele a vásáron s ujjával kongatja fazekát, hogy milyen tiszta a hangja. Ilyen fazekat nem akárki fia készít. Ezt csak ő tudja, ő Csicsóka Péter, a fazekas! Még eszébe sem jut, hogy ha mások e mesterséget nem fejlesztik, akkor ő talán napszámoskodnék valahol, vagy juhokat legeltetne. Ilyen a világ! Ilyen hálátlan a világ!

Az okos emberek azonban másképp gondolkodnak. Ezek csakhamar észre veszik, hogy, aki magamagának a tanítója, annak oktalannak a tanítványa. Evégből az olyan emberek neveit, a kik jó családapák és jó szomszédok köréből kiemelkedtek, följegyezték az utókornak. Mások tovább mentek. Elveiket, életmódjukat, a mennyire lehetett, egész életüket: küzdelmeiket, örömeiket és bánatukat mind leírták. Így maradt reánk aztán ezekből a nagyságokból egy-egy darab: akár az ipar, akár a tudomány, akár a költészet, akár a bölcseség, akár a férfiúi bátorság, akár a hazaszeretet köréből. Így tanult a fiu az apjától. De ez így is természetes. Csak az a jelen egészséges, a mely a mult alapján ujit s csak az a jövő biztos, a mely ilyen jelenből bontakozik ki.

De azt kérde a szives olvasó, miért hozakodom én elő ilyen dolgokkal? Hisz ezt minden józan ember így tudja! Aztán meg nem is tartozik a kátéba! De az a füresa — hogy a kátéba tartozik. Ide kergetett engem a röpirat. Ma már oda jutottunk, hogy a vallást „hála, Rousseau szellemének“ a szentirással megvédelmezni nem lehet. Mert a ki a szentirással áll elő, az ultramontan. S ez az egyetlen szó elégséges arra, hogy az ilyen ügytől elfordulnak, mert ez dohos mint a főrendiház. Ma már a katolicizmus tanainak az igazságát a pogány kor maradványaival kell megvédelmezni: mert korunk azt modja, hogy Solonnak volt valami igaza Kroesusall szemben s ha azt mondom neki, hogy Diogenes Solont akkor, mikor Nagy Sándort arra kérte, hogy aljon

tavianus Augustusnak hónapja elmúlik, a művészetek hazájába, Görögországba megyek hogy ott bemutassam a lanton tehetségemet. Bejárom a városokat, részt veszek a olympiai versenyen s remélem babérral koszoruzva térek vissza Rómába.

— Nem még magad; — kiálták a jelenlevők egyhangulag — mi követünk; veled tart az egész senatus, utánad megy fél Róma, mert tudod, hogy kegyességednek arezodról szétáradó sugarai nélkül el nem élhetünk.

E szomorú kép után örvendetesebbek jönnek. Látom Trajanust, az emberiség barátját. Midőn a praetorianusok főnökének e szavakkal nyújtja át a kardot! „Ha teljesitem kötelességemet, érettem; ha nem, ellem használd azt!“ Látom őt, midőn egy sebesült veterán elkeseredetten elébe áll s szól: „Nézd Caesar, husz évi szolgálatom után oda jutottam, hogy tátongó sebekkel, s ruhátlanul kell bolyonganom!“ Trajanus ezt hallva átöleli őt, saját ruhájából szakít le darabokat s azokkal kötözi be az érdemes katona sebeit.

Álmodozásomból léptek zaja ver föl s hirtelen egy alak áll elem. Én szinte csodálkozom, mint vegyülhet az én tógába öltözött, borotvált képű ósrómai hőseim közé ez a

félre egy kicsit, bizonyos tekintetben megczáfolta, már abban a tekintetben, hogy lehet boldogság halálunk előtt: akkor ezt elhiszi, mert Diogenes még nem lehetett ultramontán: de ha azzal állok elő, hogy Giloremo ott hagyta gazdagságát s boldogságát a szegénységben, lemondásban s embertársai javának munkálásában kereste, akkor azt mondja a röpirat, hogy Loyola marha, számár volt. Ma már oda jutottunk, hogy a római Regulusra kell hivatkoznunk, a ki visszatért a biztos halálba, mert különben Nepomuk tettében nem lát egyebet számárságnál. Ott állunk már, hogy a ki szerény, az oktalan, a ki pedig magát okosnak modja, tekintet nélkül elődeinek vívmányaira, az még okosabb, mint a hogy állítja. A görög orakulomoknak hitelt adnak, mert azt állítja, hogy Sokrates azért a legbölesebb, mert arról, a mit nem tud, nem mondja, hogy tudja. Sokratest még magasztalják is, mert nagy szegénységben élt az Isten tisztelete miatt. De ha ezt a katolicizmus szentei teszik, akkor ezek számárok, akkor ezek marhák.

Hát én nem tudom, hogy mondta-e, nem mondta-e az említett szókat. De azt határozottan állíthatom, hogy a katolicizmusban azért, mert valaki marha, vagy számár volt, nem jutott be a szentek sorába, mert akkor temérdek szent volna, a szentek száma pedig végtelen kevés. S ezt kézzel foghatólag is be lehet igazolni, mert ha ez igaz volna, akkor már a röpirat névtelenírója is szent volna, pedig tudtommal a római szent szék a mai napig nem is tudakozódott a röpirat névtelen írójának kiléte felől.

Más értelme van a szent e nyilatkozatának, ha csakugyan mondta volna. E nyilatkozat Csicsóka Pistának szól. Azt mondja neki: ne kérkedjél Csicsóka, hiszen azt a pár pohár bort nem önthetnéd le a torkodon, elődeid ezeréves izzadsága nélkül. Te már csak élőködöl elődeid okosságából. A vasuton zónázó s a XIX. század felvilágosodásával kérkedő fiatal embertől pedig, a ki szintén e XIX. század egyik nagyságának tartja magát, azt kérdi: hát tudod-e fiam, hogy kezdődött ez a mozdony? Ez pedig ötöl-hatol s végre kijelenti, hogy feltalálták. Ez még most sem tudja, hogy a fedő

szakállas modern ember, de ő nem sok időt enged a töprengésre, hanem megszólít:

— Jöjj barátom! Az idő későre jár. Eleget ábrándoztunk-e romok között.

— Romok? — kérdém, miután a közelítőben utitársamat ismertem föl.

Ez a szó; „rom“ mintegy varázsló ige üzte vissza képzeletem képeit a mult kódébe, honnan előjöttek. Eltűntek hőseim, és a zajgó tömeg; a fényes paloták, mint kártyavárak, egy pillanat alatt semmivé lettek s ott láttam ismét magam előtt a tört oszlopokat, félig meglevő diadal-iveket és épületmaradványokat, melyekre az elő-bukkanó hold ezüstös sugarai halotti szemfedőt szöttek. Lassu léptekkel megindultunk s beszélni kezdtünk a történelem komikumáról, mely e helyből, az emberi hatalom és dicsőség egykori legfényesebb színpadából, előbb romhalmazt, azután bomrovásárteret (Campovaccino) csinált, úgy, hogy a mult emlékei iránt érdeklődő utókornak tiz méter mélységből kellett azt kiásnia.

Bagossy Bertalan.

mozog. A távirtdából leszökő gavallérnak, ki a felvilágosodás nagy eszméivel telítve van, azt mondja ez a szent: látod, most jegyesednek ezt a gratulációt el se küldhetted volna, ha az a jó Isten a magnesiái pásztor botját a mágneshez nem érinteti.

Az Icarusok pedig azt mondják: látjátok, az emberek még ma is csak a Jókai regényében repülnek. A fecske pedig hogyan repül, a tengeren túl is elrepül; mert az Isten úgy akarja. Várjatok csak, ti is feltaláljátok, ti is fogtok repülni, ha az Isten úgy akarja.

Azt mondják ezek a szentek: kicsiny vagy ember, nagyon kicsiny. Ismerd csak be. Mert ez az első lépés, hogy nagyra nőjj. Így leszesz derekabb ember az apádnál. Hogy apádnál okosabb légy, először is azt tanul meg, mit csinált az a te jó apád avval az ő természetes eszével, s amit tőle kaptál, arról ne mondd, hogy te kerested, s amit az apád keresett, azt is köszönd meg a jó Istennek: mert ő mindnyájunknak az édes apja.

Göthéről azt beszéljük, hogy végperezében így kiáltott fel: mehr Licht, mehr Licht. Azt is modják, hogy ezt még életében is gyakran hangoztatta. A szentek pedig azt hangoztatják: több szerénység, több szerénység! Mert ez a világosság. Ott, abban az ő szerénységök homályában nagyon sok a világosság; ennek a világnak világossága pedig csak tapogatózás a setétben. S ha ezek a szentek egyébre nem is tanítottak volna minket, már ezért magáért is érdemesek tiszteletünkre.

Madzsar János.

A „Magyar Állam“ ügye a társaskörben.

A „Magyar Állam“-ot, a kath. álláspontnak a napi lapok között egyedüli képviselőjét tehát ki akarják tiltani a társaskör „Panaszkönyvé“-ben.

Kik?

11 protestáns, 1 kath., 1 izr., és még két olvashatatlan név.

És még ki?

A „Szamos.“

És miért?

Mert a lap egy Kossuth Lajosra vonatkozó „szállongó hirt“ mint kifejezetten ilyen meggondolatlanul fölvetett, melyet azonban már másnap minden lovagias ember előtt tiszteltreméltó teljes formában jóvátett.

A „Szamos“ laptársunk ugyan még azért is ki akarná tiltani, mert a „Magyar Állam“ nevét viseli, holott pedig egyetlen szava sincs az ellen, hogy az előtte, ugylátszik, igen kedves „Nemzet“, mert ettől kölesönzi érvét, a nemzet nevét bitorolja.

Nem tettük volna szóvá a kérdést a nagy nyilvánosság előtt, mert egy társaskör „Panaszkönyvé“-be mindent be lehet írni, az teljesen belügy, sőt magánügy mindaddig, míg a választmány nem dönt.

De a „Szamos“ laptársunk jónak látta propaganda céljából már ezt megelőzőleg hangulatot csinálni. Most már a nyilvánosság elé van dobva a kérdés. És mint ilyen, most már nekünk is foglalkoznunk kell.

Kérdjük mindenek előtt, mit üldöznek s itélnek el önök a „Magyar Állam“-ban?

Az elkövetett meggondolatlanságot, melyet a politikai tendenzia oly nagyra fujt fel?

De hát vajjon a többi híres lapok nem követnek el, ugyszólván naponkint hasonló meggondolatlanságokat. Szállongó gyanúsító vajóltan hírek feltalálásával? Nem kimélve

sem nagyot sem kicsinyt, sem szent, sem magán ügyet, sem egyházi, sem politikai tekintélyt?

Tisztelt urak! Tiltsák ki valamennyit, mert pusztán ezen ezímen valamennyit ki lehetne tiltani.

A „Magyar Állam“ a nemes és jogos küzdelem nevében sebet ejt egyszer önmagán, de jóváteszi nyomban a hibát; a többi lapok kevés kivétellel ugyszólván naponkint szidják, gyalázzák, sárral dobálják legnagyobb méltóságban álló egyházi s világi férfiainkat, akik bátrak más meggyőződésben lenni mint ők, szándékosan gyanúsítják, hazafiságukat kétségbe vonják, sértenek, valóltan híreket gyártanak, hogy holnap meghazudtolják őket a tények és még csak azon erkölcsi bátorságuk sincs, mint volt a „Magy. Áll.“-nak, hogy jóvá tegyék a hibát, — agyonhallgatják a czáfolatot vagy a durva fegyveres erő végső menedékéhez fordulnak. Hát ugyan a sajtó-percek és párbajok mit bizonyítanak?

Nemes erkölcsi felháborodásuknak ezekkel szemben nincsen semmi szavuk a társaskör „Panaszkönyvé“-ben?

Oh nem ez a tulajdonképeni oka „Magy. Áll.“ üldözésére.

Már Zsiga Miklósnak is az fáj inkább, hogy a „Magy. Áll.“ ultramontán lap. A „Szamos“ laptársunk azért agyarkodik reá, mert „ultramontán kirohanásaival nem szolgálja a társadalmi közbékét, szeretet és egyetértés érdekeit.“

No ez már tiszta beszéd. De hát akkor, tisztelt uraim, miért nem tiltják ki a „Pesti Hirlapot“, a ki véres száju szabadkőműves kirohanásaival, — „a Magyar Hirlapot“, mely protestáns kirohanásaival, és a „Nemzet“-et, „Egyetértést“, a mely katolikus üldöző kirohanásaival zavarja folyton a társadalmi közbékét, szeretetet és egyetértést?

Ha már a katolikus érdekek buzgó védőinek behomályosítására önöknek tetszik az ultramontán gunyszó vagy mumus, — hát híres liberalismusuktól méltán elvárhatjuk, hogy tiszteljék az ellenkező meggyőződést, miként megkivánják, hogy mások is tiszteljék az önökét. Legyen. Fogadjuk el, hogy vannak olyan ultramontanok, már aminőket önök gondolnak alatta. Hát ez a képzelt ultramontanizmus egy párt. De a liberalizmus is egy párt. A szabadkőművesség is egy párt. A kormány védői is egy párt. A protestáns felekezeti politika is egy párt. A vallástalanok, a teljesen hitközönyösök tömege is párt. Egyiknek sincs több joga a létezésre, mint a másiknak.

Mi ezímen vesznek önök jogot maguknak egy minden pártárnyalatot magában foglaló és épen azért teljesen pártatlannak illő társaskörben egy pártnak létjogosultságát tagadni, pláne kitiltani, csak azért, mert önöknek nem tetszik.

Azonban ne játszunk a szavakkal. Az a mit önök saját lapjaik után ultramontanizmusnak, clericalizmusnak, reactionarizmusnak bélyegeznek a tájékozatlanok megtévesztésére, és a katolikusok egyetértésének megbontására, semmi más egyéb, mint a tiszta kath. álláspont.

Az „ultramontán“ „Magy. Áll.“ által hangoztatott, kitartóan védett kath. elvek védelmében látják önök az összes számbavehető kath. tényezőket, a pápától kezdve a le az utolsó buzgó hívőig. Midőn önök a „Magy. Áll.“-ban az ultramontanizmust üldözik, minket üldöznek, midőn a társaskörből kitiltják, minket tiltanak ki.

Mi nem azonostjuk magunkat a „Magy. Állam“ hibáival, tévedéseivel a módban, ez lehet jó, lehet elhibázott, a felfogás dolga, s hiba nélkül senki sincs e földön, — de azonostjuk magunkat az ügygyel, a melyet nemes kitartással és bátorsággal véd, a melyre a pápa áldását adta s melynek helyességét a következmények, a jelen egyházpolitikai mozgalmak kezdete óta bebizonyították.

Ezt a kath. álláspontot ez időszint egyedül képviseli a „Magy. Állam“. És éppen azért ha kitiltják a kath. álláspontot tiltják ki a társaskörből.

Ezt pedig még akkor sem volna helyes egy tekintélyes társaskörnek tenni, ha tagjai közt egyetlen híve sem volna ezen álláspontnak. Ismerni, figyelemmel kíséreni hasznos és jó dolog az ellenfél küzdelmeit is, hogy egyoldalúságba ne essünk.

És mi azt véljük, hogy egy tagjainak érdekeit s kívánságait előkényen kielégítő művelt társaskörnek a lapok megrendelésénél soha sem lehet az a szűkkeblű pártok kiinduláspontja, hogy kik nem óhajtanak valamit olvasni, hanem első sorban az, hogy kik óhajtanak valamely lapot olvasni; hiszen az előbbieket becses óhajukat minden körülmények között kielégíthetik, — ez utóbbiaknak pedig nincs módjukban azt itt kielégíteni, ha nincs miből olvasniok.

A választmány bölcsességétől reméljük, hogy miként eddig, úgy most is ez álláspontra helyezkedik s eddig is pártatlan társaskört megfogja óvni még látszatától is a pártfogolásnak vagy éppen felekezeti ségnek.

A „Magy. Áll.“ kitiltása ez volna, vagy legalább ennek látszatával birna. Minden körülmény azzá látszik tenni.

Óvakodjunk politikai elvi küzdelmeinket ily semleges tere is bevinni, mert bármelyik fél győz, az a társadalmi ügynek leszen veresége.

Nt. Gergely Károly urnak.

Nagytisztelétű Gergely K. urnak hírlapi polemiáiban többféle, tagadhatatlanul igen kényelmes módja van, melyek ugyszólván lehetlenné teszik a vele való komoly és érdemleges tárgyalást.

Czikkeinkre rendszerint akkor reflektál, a midőn már a közönség rég napirendre tért fölöttök s érveik s tartalmuk elmosódván, nem teheti meg többé egész hiven az összehasonlítást.

Rendszerint sommás per utján bánik el specialis kérdéseket tárgyaló czikkeinkkel s így a legkülönbözőbb tárgyú dolgokat bonyolít s veszít össze.

Emellett és közben folyton új s a vitához nem tartozó tárgyakat s szempontokat hoz fel össze-vissza s oly dolgokat támad, a miket mi nem állítottunk, de ily tárgyalásmód és összefüggésben az olvasó előtt ennyi idő után úgy tűnik fel, mintha mi állítottuk volna.

Mindenekfölött pedig elejétől végig csak általános állításokat rak egymás mellé minden bizonyítás nélkül. Amikor pedig valóban specialis tárgyakba akarna ereszkedni s a bizonyítást is megkísérelni, akkor — „fél-százados névtelen kortársak“-nak ódon köpenye alá menekszik.

Igy valóban nem lehet vele komolyan tárgyalásba becsátkozni egyes kérdésekről, majdnem megközelíthetetlen, mert ha sorra vennők mindazokat, a miket egy szuszra össze-vissza állít, de nem bizonyít s czáfolni akarnók, azon bizonyos axioma szerint egész

köteteket is összeirhatnánk. Erre pedig nincs időnk, sem terünk, de szerencsére szükségünk sincs. A tényekkel nyíltan ellenkező, vagy igaztalanságát a tájékozottabbak előtt szembetűnőleg magukban foglaló állításokkal szemben, elég a pusztá tagadás, — a vita legelemibb szabálya szerint is, nem nekünk levén kötelességünk a bizonyítás.

Azért a „Szamos“ 21.-i számában ellenünk közölt cikkeknek már máskor megczáfolt számos valótlán állításaira még csak nem is reflectalunk, némelyekre pedig röviden csak a következő megjegyzésekre szorítkozunk.

1. A Pázmány-sajtó munkatársainak (talán a Heti Szemlét tetszik érteni) eszük ágában sincs felekezeti zavart csinálni. Önök teszik ezt és kezdték. Mielőtt a „Heti Szemle“ napvilágot látott volna, a „Reformátusok Lapja“, a „Közpapok Lapja“ és ezekben talán G. K. ur is, már rég tele torokkal szidta, gyalázta, támadta hallatlan módon a kath. egyházat s szolgáit, a mit mi soha sem tettünk a H. Sz.-ben a protestantizmussal. Mi egy árva szót sem szoltunk s szólnánk a protestantizmusról, ha önök nem kényszerítene nek a jogos védelemre. És ez talán csak nem bekezevarás a sajtószabadság korában, mely nem lehet csak a protestantizmusnak privilegiuma.

2. Gunyolódni tetszik egy főrendi házi tagnak ama nyilatkozata fölött, hogy a „kis kátéból meríti tudományát“. Furesa guny egy lelkésznek ajakán, akinek pedig, ha a kereszténység alapján áll, tudnia illenék, hogy ez a kis káté változtatta meg a föld színét, alapította meg a civilizációt (a prot. Guisot munkáját talán tetszik ismerni!) s egy rövid feleletében az emberiség legfontosabb kérdéseire több bölcsesség rejlik, mint a világ böléseinek összes műveiben.

3. Nem igaz, hogy a jezsuiták s a katolikusok üldözik a protestansokat. Minde-nütt a protestansok üldözik a katolikusokat, a jezsuitákat, amint azt a protestans Anglia, Németország, Holland, Sveicz, Svédország jelen története kézzelfoghatólag bizonyítja.

4. Nem igaz, hogy az ultramontan sereg (ugyan miért nem mondja: a katolikus egyház) hatalmában és gazdagságában el van bizakodva. A protestansok vannak elbizakodva, hiszen már régóta ők az urak s hatalmasak ebben az országban. A kormányban, sajtóban, akadémiában, hivatalokban, társadalomban. Mi már odajutottunk, a mint Ugron és Polónyi is mondták, hogy majdnem boesánatot kell kérnünk, hogy katolikusok vagyunk.

5. Nem igaz, hogy mi eretnekeknek ezimezgettük a protestansokat, mert nem elvünk, mint önöknek, nem tetsző neveket osztogatni. Ha más lapok ezt teszik, joggal teszik, mert tudtunkkal nem mi szakadtunk el a protestansoktól. Neheztelni pedig éppen önöknek van legkevesebb joguk ez elnevezésért, mikor tele torokkal osztják reánk méltatlanul az „ultramontán, clericalis, reactionarius, fekete sereg obscurus“ stb. sértő ezimeket.

6. Nem igaz, hogy a katolikusok, vagy ha jobban tetszik ultramontánok, a népszabadság temetésére készülnek s a tudatlan népet izgatják. A nép nem tudatlan, ha tudja a „kis katekizmust“. Hitére sérelmes törvények megváltoztatását kéreni, a nép akaratát meg sem kérdező törvényhozás merényletei ellen tiltakozni pedig nem igaztalán, de alkotmányos jog, maga a népszab-

adság, melynek ime a protestans politika készül a temetésére.

7. Nem igaz, hogy a protestansokat mi akarnók idegen uralom alá hajtani. Az önök politikája akarná idegen kaptafákra huzni a józan magyar eszt és szabadságot.

8. Nem igaz — ismételve mondjuk — hogy megdőlne a haza, ha a protestantizmus megdőlne. Hiszen a multban sem dőlt meg, sőt éppen akkor volt a legvirágzóbb, legdicsőségesebb, a midőn tiszta katolikus volt.

9. Végül végre valahára megtaláljuk, amire oly kíváncsiak voltunk, az „ultramontanizmus“ hiteles magyarázatát egy prt. lelkész ajkairól. Hadd halljuk! Mert mód felett érdekes. „Távrolról sem értem — így szól — az ultramontanizmus alatt azon jó kath. testvérek vallásos érzelmét, (ez nektek szól „jó katolikusok“) a kik egyházukhoz és a pápához hívek, hanem a kik a pápa kedvéért megátolni akarják az „áldott emlékü (Ugyan?) reformáció vivmányait: a szabad gondolkodás, humanizmus, emberszeretet, közművelődés, hazafiság nemes műveit; a kik újra vissza akarják állítani a pápa régi világi birodalmát és hitnyomozó földi hatalmát“ (ugyan már miért nem mondja ki: azt az átkos, vértyszomjazó inquisitiót).

No nagytiszteletű ur, ha ez így van, ha ez az ultramontanizmus, akkor ön vagy rémképeket lát ébren, vagy szándékosan fest ördögöket a falra jámbor olvasóinak megrémítésére, midőn ultramontanoknak nevezi a katolikusokat.

Mert ilyen ultramontanok nem léteznek sehol széles e Magyarországon.

Nem említve ugyanis azt a kolozsszális ellenmondást, hogy vannak nem ultramontanok, de azért a pápához hívek, ha pedig a pápa kedvére cselekszenek már azonnal ultramontanok; — nem számítva azon, a katolikusokat vérig sértő s minden képzelmét felülhaladó kihívást, mely már a komáromi kirohanáskor is a megbotránkoztatás viharát kelté fel az országban, hogy t. i. a szabad gondolkodás, humanizmus, emberszeretet, közművelődés és hazafiság az áldott emlékü reformáció vivmányai, — mindezt nem említve nincs egyetlen katolikus sem az országban, a ki a nemzetnek e közjavit gátolni akarná, — nincs egyetlen katolikus sem az országban, a ki az inquisitió rémét, melyet az irányzatos protestans történetírás, a tudomány ezerszeres czáfolata daczára az egyházra és általa gyűlölt pápaságra kenni szeretne, hazánkba visszaidézni akarná.

Egyetlen egy jegy illhetnék reánk a G. K. ultramontanizmusából; hogy a nemzeteket fenntartó, minden tulajdon alapját képező jog és igazság arczulcsapásával elrabolt pápai birtokot, mely egy egész világ katolikusait kormányzó lelki hatalom függetlenségére szükséges, a pápának visszaóhajtjuk. De ezt aztán óhajtja minden katolikus, a ki hiv a pápához és joghoz.

Ámde e kérdés most nincsen szónyegen, az nincs semmi összefüggésben a hazánkban folyó egyházpolitikával s a legfeketébb gyanúsítás azt még fel is tételezni a pápáról, ki hitéért bizonyosan életét is odaadná, mint annyian dicső elődei közül, hogy akár az elkeresztelési kérdésben, akár a házasság kérdésében a hitelvekkel csak földi hatalma érdekében játszik s ütőeszközökül használja ki politikai czélok szolgálataiban.

Nincsenek tehát ultramontanok Magyarországon, csak a Gergely Károly ur és hasonló gondolkozásuak fejében.

Onnan üzzék ki azokat a „középkori sötétség“-gel együtt, a melylyel minket minduntalan beburkolni szeretnek.

Mi egyszerűen csak katolikusok vagyunk és azok is maradunk, sajnálva azokat, kik bennünk rémképeket látnak.

A „kereskedő ifjak köré“-nek jubileuma.

A szatmári kereskedő ifjak köre f. hó 21-én jubileumi ünnepséget rendezett fennállásának 10 éves, betegsegélyző egyesülete 25 évi fennállásának alkalmából.

A nagy ünnepségeket már eleve jelezték a Deák-téren s az egyes utcákban kitűzött lobogók. 21-én a reggeli fél hét órai vonattal érkezett Szatmárra a debreczeni testvér egyesület 80 tagból álló impozáns küldöttsége. Az érkező vendégeket a vasutnál fogadták vendégváro és látó jubiláns ifjaink. Páskuj Imre egyl. elnök meleg szavakban üdvözölte a derék debreczeni kör képviselőit. A felzúgó éljenek után Lichtenstein József a testvér egyl. elnöke válaszolt, köszönetet mondva a szívélyes fogadtatásért. Az üdvözlések után megindult a hosszú kocsi-sor a városba, hol a kedves vendégek elszállásoltattak. D. e. 9 órakor a hálaadó isteni tiszteleten testületileg vett részt az ifjuság. 11 órakor tartatott a programmszerű diszgyűlés a városház nagy tanácstermében, melyen a városi előkelőségek közül igen sokan fejezték ki érdeklődésüket megjelenésükkel, — hölgyek szintén szép számmal voltak láthatók. A diszgyűlést Antal D. a szatmári keresk. társ. elnöke nyitotta meg üdvözölve szívesen a megjelenteket s fejtegetve a jubileum nagy fontosságát. Az elnök lelkes szavaira Lichtenstein József, a debreczeni kör elnöke válaszolt egy igen lendületes szép beszédben, melyben különösen az összetartozandóság érzetének ápolását hangsúlyozta s élte a szatmári testvér-egyletet.

A beszédek elhangzása után Récezi J. alkalmi költeményt szavalt hatással. Utána az egylet történetét ismertette röviden, de annál tartalmasabban Deák K. a kör titkára. A körnek jelenleg 127 tagja van 200 kötetből álló könyvtára s 4000 frt pénze.

Végül az elnök pár szóval a diszülést berekesztette.

A diszgyűlést a polg. társas kör üvegtermében 170 teritékű disztrakoma követte, — melyen mindvégig a kedélyesség, fesztesen vidámság és emelkedett hangulat uralkodott. Az asztalfőt a megjelent hölgyekkel (Lichtensteinné urnő Debreczenből, Deák Kálmánné urnő, Páskuj nővérek) az előkelőségek foglalták el. A helyőrség képviselőiben ott láttuk Stovicsék Frigyes őrnagyot, a város részéről Papp Géza tanácsost, Jandrisics J. apát-plebánost s többeket.

Az első felköszöntőt Antal D. elnök mondotta ő felségére. Majd Jandrisics J. apát emelkedett fel s mondott szokott ékes szólásával egy oly remek tósztot, hogy a jelenlevőket elragadta, — éltette a debreczeni kört. Páskuj Jandrisicsra, Lichtenstein szintén Jandrisicsra s a városra emelt igen hangulatos szép beszédben poharat, Leidenfroszt a szatmáriakra, Récezi a debreczeniekre, Bodnár G. tanár a szatmári egyletre, Sarmaságh G. tanár az egyletre, Deák Kálmán titkár a hölgyekre üritette poharát, — az ebéd belenyult a késő délutánba is.

Este 7 órakor a színházban diszeiódás volt, melyen a városi közönség a házat egészen megtöltötte. A debreczeni keresk. ifjak

dalárdája zenekar kísérettel igen szépen, pompás harmoniával és praecizitással adta elő a Király-indulót, a népdal-egyveleget és a Rákóczy-indulót. Szilávy Dezsőné zongorajátéka és Szőnyi Margit k. a. zongorajátéka művészi magaslatra emelkedtek. Bájjos, szinpompás előadásukat a közönség szünni nem akaró tapsokkal jutalmazta s virág esokrokkal hálálta meg.

Igen kedves volt a színelőadás. Színre került „A kis mama“ Deák K.-né urnő, Szentpétery Rózsika k. a., Haller Ferencz és Tyuskay Pál urak közreműködésével. A darab nagyon sikerült, — különösen Deák K.-né urnő a színpadon való otthoniasságával, bájosságával és közvetlen kedvességével nagy hatást csinált. Bőséges tapsokat arattak s esokrokat kaptak. — A napot táncmulatság zárta be a Vigadóban, melyen azonban a hölgyek kevésbé voltak képviselve.

Hazánk.

— *A nagyváradi apácakérdés.* Gerliczy báróné, a biharmegyei nőegylet elnöknője, kérvényt intézett a királyhoz, kérve a nagyváradi apácakérdésnek bármely irányban való elintézését. A kérvényt Pápay udvari tanácsos, a kabinetiroda főnöke vette át és biztosította a bárónét, hogy az udvarnál nagy az érdeklődés az apácakérdés iránt. Két képviselő figyelmeztette Hieronymi belügyminisztert, hogy az elintézetlen kérdéssel a nőegylet működése meg van bénítva. Az alapszabályokat hir szerint meg fogják erősíteni.

— *József Ágost főherceg eljegyzése.* A „Budapesti Közlöny“ a következőket közli: Ó császári és apostoli királyi felségének legmagasabb beleegyezésével: József Ágost főherceg ő cs. és kir. fensége eljegyezte Augusztá bajor hercegnő ő királyi fenségét, Lipót bajor herceg ő királyi fenségének leányát. — Augusztá hercegnő asszony Lipót bajor királyi hercegné és Gizella főhercegnő asszonynak másodszülött leánya, király ő felségének unokája, f. évi ápril 28.-án töltötte be 18-ik életévét; József Ágost főherceg pedig f. évi aug. 9.-én lesz 21 éves.

— *A delegációkat,* melyek az idén Bécsben fognak ülésezni, valószínűleg e hó 25-ikén hívják össze.

— *Eötvös Károly lemondása.* Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt f. hó 13.-án tartott értekezletén Eötvös Károly bejelentette lemondását az elnöki tisztról egy hosszú beszéd kíséretében. Az értekezlet Helfi Ignác indítványára a párt lelépett elnökének jegyzőkönyvileg köszönetet és hálát szavazott.

— *Pozsony vármegye* rendes közgyűlése 150 szavazattal 92 ellen a kormány egyházi politikai programja ellen nyilatkozott. — Gr. Zichy József főispán az ülés előtt aláírta lemondását és az ülésben a kormány eljárását éles kritika tárgyává tette. A főispán legkevésbé sem vonja kétségbe az állam jogát, hogy a bonyolult viszonyokra törvényeket hozzon, de meg van győződve, hogy a kormány egyházi politikai javaslatai, különösen a polgári házasságról szóló törvény következményei a népet a vallás-

lenség és a vallási közöny utjára fogják terelni. Zichy főispán lemondási elhatározása, nagy feltűnést keltett a közgyűlésen.

— *A vallás szabad gyakorlatáról* szóló törvényjavaslatot a f. hó 17-ik ülésén nyújtotta be Csáky Albin gr. — a törv. javaslat három fejezetből áll. I. Általános határozatok. II. A törvényesen elismert vallásfelekezetekről. III. A bevett és törvényesen elismert vallásfelekezeteken kívül állókról.

— *Zichy Jenő gróf* a szabadelvű párt elnökéhez intézett levelében bejelentette, hogy a párt kötelékéből kilép. — Zichy Jenő gr. a nemzeti párthoz fog esatlakozni, melynek a nemzeti kérdésben elfoglalt álláspontját eddig is támogatta.

— *Az országgyűlés elnapolása.* Az országgyűlést alkalmasint e hó 30.-án napolják el királyi kéziratall szeptember hó 20-ig.

— *120.000 forint a katolikus egyháznak.* Sopronból írják: A napokban hunyt el itt a gazdag Bomler Ferdinánd bádogos, — aki 120.000 forintra rugó vagyonát kath. egyházi czélokra hagyta. Három évvel ez előtt Bomler neje ugyanennyit hagyott egyházi alapítványokra.

Külföld.

— *A német birodalmi gyűlést* valószínűleg június 28-án hívják össze.

— *Letartóztatott anarkista szövetkezet.* A párizsi rendőrség Bondon nevű, Párizs kellő közepén lakó ur házában egy igen veszedelmes, 5 tagból álló bandát tartóztatott le, melynek feje valami V i p c h o n nevű egyén; 3 egészen kész és 3 félig kész bombát találtak házmotózás után. — A válás nélküli nevelés ilyen jó madarakat produkál.

— *A görögországi* új kormány a következőleg alakult meg: S o t i r o p u l o s átveszi az elnökséget és a pénzügyi tárczát; B a l l i l e s z belügyminiszter; C o n t o s t a l l o s külügyminiszter; K o r p a ezredes hadügyminiszter; K r i e z i z tengerészetminiszter; E f t a x i a s közoktatásügyi-miniszter és H a d z o p u l o s igazságügyminiszter.

— *Az iskolai imádság.* A bécsi biboros hercegérsek arra kérte fel Bécs város központi iskolaszékét, hogy a népiskolákban előadás előtt és után a kath. tanulók a keresztvetéssel a M i a t y á n k o t és Ü d v ö z l é g y - e t hangosan imádkozzák el. Az iskolaszék a városi tanács utján ezt a kérést végeldöntésre az osztrák vallás- és közoktatási miniszter elé terjesztette, ki leiratában elrendeli, hogy az érsek kérését h a l a d é k t a l a n u l teljesítsék.

Vidék.

— *Nagy-Bányán* b. Kovács Géza kezdeményezésére egy társaság f. hó 17-én a veszprémi tűzkárosultak javára műkedvelői előadást rendezett, mely minden tekintetben igen jól sikerült. Előadatot: „Két nő egy férfi ellen“, franczia vigjáték Dumanoistól és „Czezil házassága“, Csiky G. társadalmi

darabja. Az előadás mintegy 250 frtot jövedelmezett.

— **Piukovics Gábor**, a helybeli állami főgymnasium derék fiatal tanára több havi betegség után Szabadkán, hova egészségének helyreállítása végett szüleihez távozott, jobb létre szenderült. A nagy szünetidőben telt volna be egy éve igen boldog házasságának. A tanárok egy jó kollégát, a tanulók egy öket rendkívül szerető tanárukat, a magyar haza egy lelkes magyart vesztett el a boldogultban. Az örök világosság fényeskedjék neki. L. Gy.

— **Nagy Károly**. Jelinek Ignác gyógyszerész, megyei bizottsági tag, városi képviselő és a nagyvárosi takarékpénztár igazgató tanácsosa, a mindenkor ifjú kedélyű öreg ur, a város intelligens ifjúsága legnagyobb részének „Náci” bácsija f. hó 15.-én reggeli 7 órakor életének 75-ik évében a halotti szentségek ájtatos fölvétele után elhunyt. Elhunytáról a gyászoló családon kívül a takarékpénztár igazgatósága is adott ki gyászjelentést. Temetése f. hó 16.-án d. u. ment végbe a közönség impozáns részvétele mellett.

— **Nagy-Somkut**. Kovács Eduárd, kir. tanácsos, a Széchenyi-társulat igazgatója a napokban megvizsgálta az ovodát s Kaufmann János plébános és gondnok kalauzálása mellett mindent megtekintvén, teljes megelégedését nyilvánítja a látottak felett.

— **Bikszádon** f. hó 15.-én volt a fürdő megnyitása számos meghívott vendég jelenlétében. Szentiványi Gyula fürdőtulajdonos minden lehetőséget megtesz, hogy a fürdőt kényelem tekintetében is emelje.

Helyi hírek.

— **Magas vendég**. József főherceg ő fensége, mint a honvédség főparancsnoka, június 16-án este városunkba érkezik, hogy szemlét tartson az itteni honvédszászlóalj felett.

— **Bucsulakoma** volt f. hó 14.-én este a „Korona”-szálloda külön termében a Miskolcra áthelyezett Káldy Gyula vármegyei államépítészeti főmérnök tiszteletére. Az egybegyűlt előkelő társaság számos pohárköszöntőben nyilvánítja a távozó iránti meleg érzelmeit. Pohárköszöntőket mondtak a többi között Kiss Gedeon főkapitány, Jandrics János apát, és Hermán Mihály tiszti ügyész stb. — A távozó az egész megye tiszteletét viszi magával emlékezetül az itt töltött napokra.

— **A polgári társaskörnek** f. hó 15.-én megtartott választmányi ülésén dr. Lengyel Géza indítványára a választmány kimondotta, miszerint ezután megengedi a társaskör, hogy hetenként kétszer, u. m. Csütörtökön és Vasárnap, a régi szokás szerint, Bunkó Vince zenekara zeneestélyeket tarthasson.

— **Kinevezés**. Főispán ur öméltsága Kölcsey Ferencz közpórházi főorvost vármegyei főorvossá nevezte ki.

— **Az iparos tanulók évrő vizsgálatá** és pedig a ref. iskolánál elhelyezetteké június 12.-én, a róm. kath. iskolánál levőké pedig június 15.-én d. u. 5—7 óráig fog megtartatni. — Az iparos tanulók munkakiállítása jun. 11.-én megtekinthető a csizmadia ipartársulat nagytermében.

— **Gróf Zichy Géza**, a m. kir. operaház intendánsa f. hó 28.-án érkezik városunkba, hogy meghallgassa a m. kir. operaházi ösztöndíj-állomásokra jelentkezők próbaénekét.

— **Közegészségügy**. Dr. Jéger Kálmán városi főorvos és Péchy Antal alkapitány f. hó 13.-án megvizsgálták a helybeli összes vendéglőket.

— **Esküvő**. Harasztkó József iparos f. hó 18.-án kelt egybe Tóth Biri kisasszonnyal. Az esketési szertartást Rónai István nagybányai róm. kath. káplán, a menyasszony rokona végezte.

— **A városi vinczellértelep** berendezését a megválasztott Takács János okl. szőlész már megkezdi. A szőlőtulajdonosok utmutatást és tájékoztatást nyerhetnek tőle az alaposabb szőlőművelésre nézve.

— **A ménlőtelep** építési tervei és költségvetése ügyében tett fölterjesztés sürgetése és megfelelő felvilágosítás megadása végett Hermán Mihály t. főügyész a m. kir. földművelésügyi miniszteriumhoz Budapestre küldetett.

— **Hegyi Gyula**, a kitünő imitátor, ki a nemzeti színházban és a vidék összes elsőrendű városaiban működött s föllépésével bebizonyítja, hogy valóban művész, — f. hó 28.-án vasárnap fogja magát bemutatni a „Szórakozott szerelmes” című, 3 felvonásos, vig magán színműben. — A lapok kritikája szerint Hegyi Gyula „öntudatos, komoly művész, kinek alakításaiban a legnagyobb művelzetet találhatni.” „Alakításai bámulatba ejtik a szemlélőt.”

— **A nyaralás tiz-parancsolatja**. Egy praktikus angol tiz pontban összefoglalta azokat a teendőket, miket nyaralásra, fürdőkhöz való utazásainknál foganatosítanunk szükséges, ha azt akarjuk, hogy a nyaralás és fürdőzés valóban erőnk megújítására, testünk edzésére, kedélyünk felfrítésére, szóval minden tekintetben hasznunkra szolgáljon. E pontok közt legnagyobb fontossággal bír a következő: „Hagyd otthon minden gondodat és bajodat, de vidd magaddal az idő viszontagságai ellen megvédő ruháidat s gondosan lásd el magad mindazon tárgyakkal, melyek nyugalmat, kényelmet és kellő szórakozást biztosíthatják.” Am e jó tanács mellé okvetlenül szükséges tudni, hogy mely dolgok képezik fenti szükségleteinket s mely forrásból szerezhetők be legjobb minőségben és legjutányosabban. E tekintetben, sok évi tapasztalat alapján legmelegebben ajánlhatjuk Kertész Tódor ismert fővárosi czég műipari áruházát (Dorottya-utca 1. sz.), melynek „nyaralási és fürdő-czikkék” külön osztálya mind azt magában foglalja, amit a haladó ipar e téren ujat és jót produkálni képes. Tájékoztató legyen szabad a czég ide vonatkozó gazdag árjegyzékéből néhányat felsorolnunk: indiai hintaágy fák közé vagy szobában 450—650 frt, faléccal kifeszíthető 7—14 frt, laposra összehajtható szék (sétabot) 270 frt, japáni napernyők 80 krtól 14 frt, kertü legyezők 10 krtól felfelé, kuglibábok gyertyánfából 250 frt, lignum sanctum golyók 115—3 frt, orosz kuglizó készlet 550 frt, Flaubert-puskák 7—20 frt, új vacuum pisztolyok a czéllövés begyakorlására 150 forint, Ariosa zenélő szekrény erős hanggal 6 kottával 15 frt, horgászó eszközök 10—80 kr, horgászó botok 1—15 frt, rákfogó háló 1 frt, kertü gyertyatartók üveggel 1—230 forint, kettős vivőkészlet 2350 frt, teljes tornakészlet 850 frt, tornaczipő 90 kr, gyermekhintal 3—10 frt, gummilapdák 15 krtól, karikajáték 12 pár 160 frt, Croquet-játék 920, Lason-Termis teljes 45—100 frt (lapdák, rakettek külön is), Foot-bals (angol marhabőr labda) 7 frt, ugró zsinór 30—50 kr, uszó övek 5—7

frt, kertü kézü fecskendő 340, uti koffer és kézü táska 240—15 frt, toilett tekeres 6 frt, zsebrevolver 4 frt, hegymászó boi 115 frt, ivópohár bőrből 40 kr, vízhatlan turista táska 280—450 frt, zsebgyógyszer utazók, turisták részére 75 kr, frotuozó készülék 1 frt, tus-készülék 6 frt, divatos sötábotok 60 krtól 10 frt, női bőrvöek 1 frttól, toilett szappanok, illatszerek, új esinos és szép alumínium czikkék, színes lampionok 15—16 kr, papírléghajók 50 krtól, Coermont szállóernyő új nyári játék 50 kr, magnesium fáklya 120 stb. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek s a meg nem felelő tárgyat a czég készséggel kicseréli.

Gazdasági rovat.

A triezti általános biztosító társaság (Assicurazioni Generali) f. é. május hó 6.-án tartott 61-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1892. évi mérlegek. A zárszámadási jelentéséből látjuk, hogy a társaság életbiztosítási díjtartaléka 2.817.742 frt, 02 krral szaporított, minélfogva 1892. évi december hó 31.-én 34.062.383 frt 61 krra emelkedett, míg kár- és nyereség részeseülési tartalékok címén 910.197 frt. 70 kr. vezetett új számlára elő. Az 1892. évben 20.469.779 frt 90 kr. erejéig köttettek új életbiztosítások, melyek által az 1892. december 31.-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 141.876.438 frt. 70 krra emelkedtek; az életbiztosítási ágban az év folyamán bevett díjak 5.792.410 frt. 13 krt tettek. A tüz- és szállítvány-biztosítási ágban a díj és illeték bevétele 9.139.397 frt. 44 kr. volt, miből 2.371.382 frt. 28 kr. mint díjtartalék és 771.233 frt 35 kr. mint kártartalék lett minden tehertől menten a jövő évre átvitelezve, holott az 1892. december hó 31.-én érvényben volt biztosításokért a jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 25.791.231 frt. 60 krra emelkedett. Károkért az 1892-ik évben 8.851.456 frt 69 krt fizetett ki. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket, a társaság alapítása óta károk fejében 253.099.377 frt. 58 krnyi igen is tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből hazánkra 47.689.262 frt. 01 kr, esik, melyet a társaság 150.805 káresetben fizetett ki. Az értékpapírok árfolyam ingadozása fedezetére alakított tartalék 1892. december 31.-én 1.802.792 frt. 95 krra emelkedett a mellett, hogy a sorsolás alá eső és a névértékön bevaltható értékpapírok csakis névértékön vétettek fel a mérlegbe, míg a nyereség tartalék alapszabályszerő mérvében, a részvénytőke fele összegében vagyis 2.625.000 frtban, az ingatlan tartalék 1.289.480 frt. 92 krnyi összegben s végre a kétes követelések tartaléka 80.000 frt. fentartott. Ezen nyereség-tartalékok ennélfogva összesen 5.797.273 frt. 87 krt tesznek ki. A társaság biztosíték alapjai az idei átutalások folytán 46.528.568 frt. 62 krról 49.162.470 frt. 81 krra emelkedtek és elsőrendű értékekben vannak elhelyezve, melyekből több mint 14 millió magyar értékre esik. Az elért 798.840 frt 71 krnyi tiszta nyereségből a társaság osztalékul részvényenként 120 frtot aranyban vagyis 300 frankot fizet. A közgyűlés egyhangulag és lelkesedéssel határozta el, hogy Jókai Mórt, ki az igazgatósági tanácsnak több év óta tagja, 50 éves irői jubileuma alkalmából üdvözli, neki szerencsét kíván és egyuttal a társaság büszkeségének ad kifejezést, hogy igazgatósági tagjai sorában e legünnepelebb magyar irót üdvözölheti.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1893. május 1-től.

Állomások	Személy vonat	Vegy. vonat	Sz. vonat
<i>Szatmár—Debreczen.</i>			
M.-Sziget indul	11:41	6:06	1:40
Királyháza érkezik	2:01	7:54	4:50
Szatmár	4:00	9:22	9:35
Szatmár indul	4:15	9:30	7:22
Nagykároly érkezik	5:31	10:26	8:15
Debreczen	8:00	12:29	10:16
Budapest	1:50	8:40	6:20
*) Debreczentől gyorsvonat.			
<i>Szatmár—Királyháza.</i>			
Budapest (Debreczenig) ind.	Sz. v.	Sz. v.	
Debreczen gyorsvonat) érkezik	7:00	1:55	8:25
Nagykároly	2:44	7:09	3:09
Szatmár	5:20	10:13	5:24
Szatmár indul	6:27	11:29	6:26
Szatmár érkezik	6:37	11:54	V. v. 12:24
Királyháza	7:50	1:31	7:45
M.-Sziget	10:10	4:36	10:10
<i>Szatmár—Nagybánya.</i>			
Nagybánya indul	Vegyes vonat	6:00	3:00
Szatmár érkezik	9:07	6:08	
Szatmár indul	10:10	7:27	
Nagybánya érkezik	1:25	10:38	

Az éjjeli idő (esti 6:00-tól reggeli 5:59-ig) a percekkel jelző számok aláhúzásával van kitüntetve.

*Szatmáron a vágóhid-utca
3. sz. a. levő*

BELTELEK,

illetve kert, mely 1500 □-öl,
szabadkézből azonnal eladó.

Értekezhetni

Csikly Károly

városi jegyzőnél Kaposvárott
(Somogy megye.) 1—2

NAGY NEP. JÁNOS

SZOBRÁSZ, ARANYOZÓ SZATMÁRON.

Nagyrabecsült közönség!

Készítek mindennemű aranyozni való tárgyakat, tükör és kép kereteket, valamint régiék javítását és újból aranyozását is elfogadom.

Készítek továbbá olajfestésű *oltárképeket* vagy másnemű *arcsképeket természetéről* vagy *fényképről*, elvállalom régiék újbóli átfestését

Készítek *ikanosztásokat* különféle mintára fából faragva; templomokban plafonra *freskókat* olajban vagy tempera festéssel. Szent képeket igen szép kivitelben; régi ikanosztások újból festését, márványozva aranyozását jutányos áron elfogadom. Készítek *kissebb nagyobb sz. szobrokat* gipszből fából és agyagból

burdi szobrot megfelelő barlanggal

mindezek festését s aranyozását eszközlöm; általában minden e szakba vágó munkát kicsinyben és nagyban felvállalok és lelkiismeretesen elkészítek.

Magamat a nagyérdemű közönség becses pártfogásába ajánlva vagyok tisztelettel

NAGY NEP. JÁNOS

szobrász-aranyozó

és társa

Gosztincsár Ferencz.

4—5

Lakásom Losonczy József kereskedő házában.

Egy teljesen jó karban levő GŐZ- és CSÉPLŐGÉP- GARNITURA

2 1/2 lóerejű

teljes fölszereléssel együtt eladó.

A gép megtekinthető s a feltételek megtudhatók

KOLB VILMOS

tulajdonosnál Szatmáron

A „Vashiddal“ szemben.

3—3

Alulírott,

ki több évig a fővárosban gyakorolta mesterségét s szerzett magának tapasztalást, a szabátszatot pedig Budapesten és Bécsben tanulta, ajánlja a nagyérdemű közönség szíves pártfogásába

váltó czipésműhelyét.

Készítek: czipőt urak, nők és gyermekek részére; csizmát bármilyen minőségben és színben.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve 2—3

teljes tisztelettel

Csigy Kornél
czipész, Eötvös utca 12.

ASSICURAZIONI GENERALI 1892. ÉVI MÉRLEGE.

KIADÁS

LEVÉTEL

Nyeresség- és veszteség-számla az A mérleghez (1892)

A tétel neve	Üzlet				Vagyon				Összes				A tétel neve				Üzlet				Vagyon				Összes			
	b e v é t e l e k								k i a d á s o k								Üzlet				Vagyon				Összes			
	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr						
1. Díjtartalék a múlt évről:	2111499	14	1739259	99	3125058	2310655	71	2310655	71	2310655	71	2310655	71	2310655	71	2310655	71	2310655	71	2310655	71	2310655	71					
a) tüzbiztosítás	2111499	14	1739259	99																								
b) szállítmánybiztosítás																												
c) jégbiztosítás																												
2. Tartalék oly károokra, melyek 1891. decz. 31-én még fűgőben voltak:																												
a) tüzbiztosítás	395229	94	366173	63	384533	765248	90	765248	90	765248	90	765248	90	765248	90	765248	90	765248	90	765248	90	765248	90					
b) szállítmánybiztosítás																												
c) jégbiztosítás																												
3. Díjak a törlesztés levonásával:	6997717	86	1706639	85	1812556	8835663	34	8835663	34	8835663	34	8835663	34	8835663	34	8835663	34	8835663	34	8835663	34	8835663	34					
a) tüzbiztosítás	6997717	86	1706639	85																								
b) szállítmánybiztosítás																												
c) jégbiztosítás																												
4. Kötvényilletékek:	274989	17	8628	94	20115	99	30373	10	30373	10	30373	10	30373	10	30373	10	30373	10	30373	10	30373	10						
a) tüzbiztosítás	274989	17	8628	94																								
b) szállítmánybiztosítás																												
c) jégbiztosítás																												
5. Tőke elhelyezések jövedelme:	4000		1764	03	234224	16	17923	40	25791	59	25791	59	25791	59	25791	59	25791	59	25791	59	25791	59						
a) Jelzálog követelések kamatai	4000		1764	03																								
b) Értékekre adott előlegek kamatai																												
c) Állam- és más értékpapírok kamatai és osztalékai																												
d) Kamatok váltóeszközszámláiból, folyó számlától és ágió																												
6. Nyeresség különféle értékesítések folytán								6357	36	6357	36	6357	36	6357	36	6357	36	6357	36	6357	36							
A tüzbiztosítási ágba befoglalvák a tükör- áveg biztosításban elért eredmények																												
Összesen								12221302	05	261268	95	12485571																

Nyeresség- és veszteség-számla a B mérleghez. — Életbiztosítási osztály. (1892)

1. Díjtartalék a múlt évről	3124464	59	91988	14	3032525	45	3032525	45	3032525	45	3032525	45	3032525	45	3032525	45	3032525	45	3032525	45	3032525	45
2. Tartalék 1891. deczember 31-én fűgőben levő károokra	5132113	71	514225	59	73261	99	571960	29	571960	29	571960	29	571960	29	571960	29	571960	29	571960	29	571960	29
3. Díjbévetel	514225	59	514225	59	571960	29	571960	29	571960	29	571960	29	571960	29	571960	29	571960	29	571960	29	571960	29
4. Kötvénydíjak																						
5. Díjtartalék átadott visszontbiztosításokra																						
6. Elhelyezett tőkek jövedelme	69314	94	1075	80	109069	72	12310	68	20191	58	16534	47	15406	14	12853	23	12853	23	12853	23	12853	23
7. Nyeresség különféle értékesítések folytán																						
Összesen								3893306	58	281481	57	3921455	15									

VAGYON

Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1892. deczember 31-én.

Folyó szám	A tétel neve	A		B		ÖSSZESEN	Folyó szám	A tétel neve	A		B		ÖSSZESEN
		frt	kr	frt	kr				frt	kr	frt	kr	
1	A részvényesek adóselevei a tőke be nem fizetett részről	1837500		1837500		3675000	1	Alaptőke	2625000		2625000	5250000	
2	Ingatlan birtok:						2	Tőkésített nyereségtartalék	1312500		1312500	2625000	
	a) városi telkek			4248672	42	6747206	3	Tartalék az értékpapírok árfolyam ingadozásának fedezésére	8195	05	9832	80	1802799
	b) földbirtokok (gazdasági leltárral)			249853	20		4	Ingatlan tartalék	12894	02	12894	02	12894
	c) 1892. deczember 31. még el nem adott gazdasági termények a társaság földbirtokaihoz			113363	37	113363	5	Tartalék a károsítások fedezésére	40000		40000	80000	
3	a) Kölesönök a társaság életbiztosítási kötvényeire			3327283	10	3327283	6	Díjtartalék még érvényben levő biztosításokra	2371382	28	2371382	28	
	b) Aktív életjárdékok és jelzálog által biztosított, a felek halálakor felveendő tőkek vételára			5100		5100	7	Tartalék bejelentett, de deczember 31-én még ki nem fizetett károokra:	771233	35	771233	35	
4	Kamatkozó jelzálogbiztosított tőke-kölesönök ingatlanokra						8	Osztalék az életbiztosításban	360576	70	360576	70	
	a) folyó	1.803.360	44					9	A hivatalnokok elátási pénztárának vagyona	508631	97	508631	97
	b) hátralékos	5.113	61					10	Jelzáloghitelek				
5	Kölesönök letétmenyezett állam- és más értékpapírokra			39969	31	5535	79	11	Egyenleg a vizsontbiztosítottok számláján	661975	27	212003	65
6	Állam és más értékpapírok			5122788	11	2460577	93	12	Egyenleg az intézet főkönyvének számláján	16329	12	526757	21596
7	Váltók a társaságban			321439	37	321439	37	13	Egyenleg az intézet főkönyvének számláján	1208771	54	866923	89
8	Értékek a jelzálogszámlán (alapsz. I. cz. e) pont)					125278	53	14	Hitelek kezesek és biztosítottak gyanánt	69485	83	49027	78
9	Pénzkezelés a társaság különböző bankoknál és hitelintézeteknél			1420568	46	101148	03	15	Letételek kezesek és biztosítottak gyanánt	358492	39	358492	39
10	Közpénzkezelés a társaság pénztárán			312906	04	35123	91	16	A B mérleg folyó számlájának egyenlege	51196	00	51196	00
11	Közpénzkezelés a társaság pénztárán			108485	19	43099	67	17	Géni alapítvány	4977	50	4977	50
12	Naradvány a vizsontbiztosítottok számláiból			682609	68	32040	48	18	Goldschmidt alapítvány	3900		3900	
13	Naradvány az intézet főkönyvének számláiból			928187	16	138077	09	19	Felosztható nyereség	450068	62	334772	09
14	Naradvány az A mérleg folyó számlájából					358492	39						
15	a) Adóssok különböző címek alatt			303692	46	387530	07						
	b) Adóssok jelzálog kölesönökre hátralékos kamatokkal			2000		8567	11						
	c) Letételek kezesek és biztosítottak gyanánt			699483	83	49027	78						
	d) Letét Goldschmidt alapítvány			3090		1042270	22						
16	Díjtartalék átadott élet-vizsontbiztosításokra												
17	Butorlat és vasszekrények a társaság összes hivatalában, czégtáblák, papír és nyomtatvány a összes raktárakban												
18	Előlegzett jutalékok és szervezési költségek												
	Az 1892. deczember 31-én jövő évekre érvényben maradó díj-kötelezvények értéke												

A Cs. Kir. szab. Assicurazioni Generali Központi igazgatósága Triestben: Besso M., Dr. Camillo Bozza, Br. Bruck Ottó, Dr. Calabi R., Br. Morpurgo József, Segrő J.

Magyarországi vezélgynökség, Budapesten, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában.

Bővebb zárszámadási jelentések az alanti főügynökségnél kaphatók. Ugyanitt felvilágosítások a legnagyobb kézséggel adatnak és biztosítási ajánlatok a tüz-, jég-, élet- és szállítmánybiztosítási ágazatokban a legszolidabb feltételek és legolcsóbb díjak mellett eszközöltenek.

A szatmár-németi főügynökség: BÁNYÁSZ ALBERT.